

جمهوری اسلامی ایران

وزارت صنعت، معدن و تجارت

آمارها و شاخص‌های بین‌المللی

موضوع: عملکرد رقابت صنعتی سال ۲۰۱۳

(Competitive Industrial Performance)

گزارش شماره ۲۶

هفته اول شهریور ۱۳۹۵

معاونت طرح و برنامه

دفتر آمار و فراآوری داده‌ها

فهرست مطالب

صفحه

مقدمه	.....	۳
۱. معرفی شاخص عملکرد رقابت صنعتی	.....	۴
۲. معرفی مرجع	.....	۶
۳. جایگاه ایران در شاخص عملکرد رقابت صنعتی	.....	۶
۳,۱ وضعیت ایران در شاخص عملکرد رقابت صنعتی (CIP) در مقایسه با کشورهای منطقه	.....	۷
۳,۲ وضعیت ایران در شاخص عملکرد رقابت صنعتی در مقایسه با کشورهای منتخب	.....	۹

مقدمه

با جهانی شدن اقتصاد و گسترش پیوندهای اقتصادی کشورها با یکدیگر، آمارها، داده‌ها و شاخص‌های مقایسه‌های بین‌کشوری اهمیتی بیش از پیش یافته است. بر همین اساس برخی سازمان‌های معتبر بین‌المللی اقدام به گردآوری و انتشار آمارها و شاخص‌های مقایسه‌های بین‌کشوری می‌نمایند.

اطلاع از آخرین وضعیت کشورمان در این شاخص‌ها می‌تواند نقشی به‌سزاء در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی، سرمایه‌گذاران و فعالین تجاری و دیگر ذینفعان داشته باشد. لذا در جهت انتشار مستمر و فراگیر اینگونه آمارها و شاخص‌ها در کشور، وزارت وظیفه خود می‌داند با انتشار گزارش‌هایی از آمارها و شاخص‌های یاد شده ضمن کمک در راستای فراهم آوردن شفافیت در فضای کلان اقتصادی کشور، دسترسی فعالان اقتصادی را به اینگونه نیازها تسهیل نماید. در همین راستا، معاونت طرح و برنامه با هدف شناسایی و باز نشر اقلام آماری و شاخص‌های مهم اقتصادی مرتبط با بخش صنعت، معدن و تجارت، تهیه گزارش «آمارها و شاخص‌های بین‌المللی» را در دستور کار خود قرار داده است. این گزارش که بصورت ادواری منتشر خواهد شد، شامل آمار و اقلام پایگاه‌های اطلاعاتی معتبر بین‌المللی بوده و فارغ از هر گونه تحلیل تخصصی، صرفاً در قالب آمارهای توصیفی ارائه می‌شود. انتظار می‌رود که این آمارها بصورت نقادانه مورد بحث، بررسی و تحلیل‌های تخصصی (کارشناسانه) قرار گیرد. این سلسله گزارش‌ها از طریق پورتال وزارتخانه نیز قابل بهره‌برداری می‌باشد.

امید است این سری گزارش‌ها زمینه بهبود تصمیمات و سیاستگذاری مرتبط با فضای کسب کار را فراهم سازد. همکاران محترم می‌توانند نظرات خود در زمینه موضوعات گزارش و ساختار آن را به دفتر آمار و فرآوری داده‌ها ارائه نمایند.

۱. معرفی شاخص عملکرد رقابت صنعتی

شاخص عملکرد رقابت صنعتی^۱ "CIP" یکی از شاخص‌هایی است که یونیدو برای ارزیابی رقابت صنعتی و عملکرد صنعتی اقتصادهای مختلف مورد استفاده قرار می‌دهد. این شاخص با بهره‌برداری از زیرشاخص‌های مشخصی، توان تولید و صادرات کالاهای صنعتی یک اقتصاد را مورد ارزیابی قرار داده و با سایر کشورها مقایسه می‌کند. شاخص عملکرد رقابت صنعتی، ظرفیت کشورها را برای حضور در بازارهای داخلی و بین‌المللی و فعالیت‌های با ارزش افزوده بالا و دارای فناوری برتر نشان می‌دهد. این شاخص ارقامی از صفر تا یک را در بر می‌گیرد که هرچه این رقم بیشتر باشد، قدرت بیشتر کشور را در زمینه رقابت با دیگر کشورها در حوزه تولیدات صنعتی نشان می‌دهد.

براساس رتبه‌بندی CIP، کشورها به پنج دسته تقسیم می‌شوند: عالی، متوسط رو به بالا، متوسط، متوسط رو به پایین و پایین. کشورهای در دسته عالی، نزدیک به ۸۳ درصد از ارزش افزوده صنعتی (ساخت)^۲ (MVA) جهان و بیش از ۸۵ درصد از تجارت صنعتی جهانی را به خود اختصاص داده‌اند. کشورهای با درآمد بالا (آلمان، ژاپن، جمهوری کره، آمریکا و چین) در این گروه قرار دارند.

در گزارش سالانه توسعه صنعتی، سازمان یونیدو از طریق ۸ زیرشاخص عملکرد رقابت صنعتی کشورها را مورد سنجش و ارزیابی قرار می‌دهد.

در جدول شماره ۱ توضیحات مربوط به زیرشاخص‌ها ارائه شده است.

^۱ Competitive Industrial Performance

^۲ Manufacturing value added

جدول ۱. اجزای شاخص عملکرد رقابت صنعتی

ردیف	عنوان زیر شاخص	توضیح
۱	سرانه ارزش افزوده صنعتی (ساخت) ^۳ (MVApc) (دلار ۲۰۰۵)	سطح صنعتی شدن یک کشور که نسبت ارزش افزوده صنعتی (به قیمت ثابت) به تعداد جمعیت است
۲	سرانه صادرات صنعتی (ساخت) ^۴ (MXpc) (دلار جاری)	توانایی یک کشور برای تولید کالاهای رقابتی با رویکرد فناوری است، بعبارت دیگر، سهم صادرات صنعتی (ساخت) به ازای هر نفر (ظرفیت صادرات صنعتی)
۳	سهم کالاهای صنعتی با تکنولوژی متوسط و بالا در ارزش افزوده صنعتی (ساخت) ^۵ (MHVAsh) (%)	سهم ارزش افزوده صنعتی (ساخت) با فناوری بالا و متوسط در کل ارزش افزوده صنعتی (ساخت) یک کشور
۴	سهم ارزش افزوده صنعتی از تولید ناخالص داخلی ^۶ (MVAsh) (%)	سهم ارزش افزوده صنعتی (ساخت) در یک اقتصاد و به عبارت دیگر، سهم بخش صنعتی (ساخت) را به کل بخش تولید و تأثیر آن بر ارزش افزوده صنعتی (ساخت) جهان نشان می دهد.
۵	سهم کالاهای با فناوری متوسط و بالا در صادرات صنعتی (ساخت) ^۷ (MHXsh) (%)	سهم کالاهای با فناوری متوسط و بالا در صادرات صنعتی (ساخت)، با رویکرد محتوای فناوری برتر
۶	سهم صادرات صنعتی (ساخت) در کل صادرات ^۸ (MXsh) (%)	سهم صادرات صنعتی (ساخت) کشور در کل صادرات و در واقع گویای نسبت میزان تولید به فعالیت های صادراتی است
۷	سهم در کل ارزش افزوده صنعتی (ساخت) جهان ^۹ (ImWMVA) (%)	سهم یک کشور در ارزش افزوده صنعتی (ساخت) جهان که در واقع عملکرد نسبی یک کشور و تأثیر در صنعتی (ساخت) جهان را نشان می دهد
۸	سهم در کل تجارت صنعتی (ساخت) جهان ^{۱۰} (ImWMT) (%)	این شاخص وضعیت رقابتی نسبی یک کشور را نسبت به کشورهای دیگر در بازارهای بین المللی نشان می دهد و با توجه به سهم یک کشور در صادرات صنعتی (ساخت) جهان اندازه گیری می شود.

^۳ Manufacturing value added per capita

^۴ Manufacturing export per capita

^۵ Medium- and High-tech MVA share in total manufacturing value added

^۶ Manufacturing value added share in total GDP

^۷ Medium- and High-tech manufactured Exports share in total manufactured exports

^۸ Manufactured Exports share in total exports

^۹ Impact of a country on world manufacturing value added

^{۱۰} Impact of a country on world manufactured trade

۲. معرفی مرجع

آمارهای مورد استفاده در این گزارش، بر اساس اطلاعات سازمان توسعه صنعتی ملل متحد (UNIDO)^{۱۱} طی سالهای ۲۰۱۰-۲۰۱۶ تهیه و منتشر شده است. لازم به ذکر در گزارش منتشره سال ۲۰۱۶ اطلاعات سال ۲۰۱۳ ارائه شده و همچنین داده های مربوط به سال ۲۰۱۰ برخی از کشورها تغییر کرده است.

۳. جایگاه ایران در شاخص عملکرد رقابت صنعتی

جدول ۲. رتبه ایران در عملکرد رقابت صنعتی (CIP) طی دوره ۲۰۱۱ لغایت ۲۰۱۳

ردیف	شاخص رقابت صنعتی و زیر شاخص های آن	۲۰۱۰ (از ۱۳۵ کشور)	۲۰۱۱ (از ۱۳۳ کشور)	۲۰۱۲ (از ۱۴۷ کشور)	۲۰۱۳ (از ۱۴۳ کشور)
	CIP	۶۰	۶۵	۶۷	۶۵
۱	سرانه ارزش افزوده صنعتی (ساخت) (دلار ۲۰۰۵)	۳۶۱,۲	۳۲۶	۳۶۰,۳	۳۲۴,۹
۲	سرانه صادرات صنعتی (ساخت) (دلار جاری)	۳۷۸,۵۰	۳۴۴	۳۴۳,۶	۳۴۰,۷
۳	سهم کالاهای صنعتی با تکنولوژی متوسط و بالا در ارزش افزوده صنعتی (ساخت) (%)	۴۰,۷۰	۴۰,۷۰	۴۵,۳۵	۴۳,۹
۴	سهم ارزش افزوده صنعتی از تولید ناخالص داخلی (%)	۱۶,۴۴	۱۰,۳۷	۱۱,۲۶	۱۰
۵	سهم کالاهای با فناوری متوسط و بالا در صادرات صنعتی (ساخت) (%)	۲۳,۹۱	۳۱,۶۹	۳۱,۶۹	۳۱,۷
۶	سهم صادرات صنعتی (ساخت) در کل صادرات (%)	۳۳,۵۵	۱۹,۶۹	۱۹,۶۹	۱۹,۷
۷	سهم در کل ارزش افزوده صنعتی (ساخت) جهان (%)	۰,۳۷۱	۰,۲۸	۰,۳۱	۰,۲۸
۸	سهم در کل تجارت صنعتی (ساخت) جهان (%)	۰,۲۶۰	۰,۲۱	۰,۲۱	۰,۲۱

بررسی روند تغییرات رتبه ایران در این شاخص طی سالهای ۲۰۱۰ لغایت ۲۰۱۳ نشان می‌دهد، رتبه ایران بین ۶۰ تا ۶۷ در نوسان بوده و بهترین رتبه که ۶۰ می‌باشد در سال ۲۰۱۰ کسب شده و در سال ۲۰۱۳ نیز رتبه ایران ۶۵ بوده است.

^{۱۱} United Nations Industrial Development Organization

۳,۱. وضعیت ایران در شاخص عملکرد رقابت صنعتی (CIP) در مقایسه با کشورهای منطقه

جدول ۳. رتبه ایران و کشورهای منطقه در عملکرد رقابت صنعتی (CIP) طی دوره ۲۰۱۰ لغایت ۲۰۱۳

۲۰۱۳ (از ۱۴۳ کشور)	۲۰۱۲ (از ۱۴۷ کشور)	۲۰۱۱ (از ۱۳۳ کشور)	۲۰۱۰ (از ۱۳۵ کشور)	سال کشورهای منطقه	ردیف
۲۹	۲۹	۲۹	۲۸	رژیم اشغالگر قدس	۱
۳۰	۳۰	۳۰	۳۱	ترکیه	۲
۳۶	۳۷	۳۷	۳۶	عربستان	۳
۴۴	۴۸	۴۸	۴۷	بحرین	۵
۴۷	۴۹	۴۹	۴۸	کویت	۴
۴۸	۴۳	۴۳	۵۵	قطر	۶
۵۴	۵۳	۵۳	۵۳	امارات	۷
۶۲	۶۴	۶۷	۶۶	عمان	۸
۶۵	۶۷	۶۵	۶۰	ایران	۹
۶۶	۶۶	۶۶	۷۰	قزاقستان	۱۰
۷۱	۷۱	۷۱	۷۲	مصر	۱۱
۷۵	۷۳	۷۶	۷۵	پاکستان	۱۲
۷۸	۷۵	۷۷	۷۶	اردن	۱۳
۸۵	۸۵	۸۵	۸۱	لبنان	۱۴
۹۴	۹۵	۹۴	۹۵	گرجستان	۱۵
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۵	۱۰۵	ارمنستان	۱۶
۱۰۵	۱۱۲	۱۱۳	۱۱۱	آذربایجان	۱۷
۱۲۵	۱۲۴	۱۲۵	۱۲۲	قرقیزستان	۱۸
۱۳۰	۱۲۶	۱۲۶	۱۲۷	تاجیکستان	۱۹

جدول ۱.۴. امتیاز ایران و کشورهای منطقه در زیر شاخص‌های عملکرد رقابت صنعتی (CIP) در سال ۲۰۱۳

ردیف	کشورهای منطقه	سزانه ارزش افزوده صنعتی (ساخت) (دلار جاری)	سزانه صادرات صنعتی (ساخت) (دلار جاری)	سهام کالاهای صنعتی با تکنولوژی متوسط و بالا در ارزش افزوده صنعتی (ساخت) (%)	سهام ارزش افزوده صنعتی از تولید ناخالص داخلی (%)	سهام کالاهای با فناوری متوسط و بالا در صادرات صنعتی (ساخت) (%)	سهام صادرات صنعتی (ساخت) در کل صادرات (%)	سهام در کل ارزش افزوده صنعتی (ساخت) جهان (%)	سهام در کل تجارت صنعتی (ساخت) جهان (%)
۱	رژیم اشغالگر قدس	۳۲۳۳	۸۲۶۶	۳۸	۱۳	۵۵	۹۶	۰,۲۸	۰,۵
۲	ترکیه	۱۵۴۸	۱۷۷۸	۳۳	۱۸	۴۱	۸۸	۱,۲۹	۱,۰۵
۳	عربستان	۲۰۴۶	۲۴۳۰	۳۶	۱۱	۳۶	۱۹	۰,۶۵	۰,۵۵
۵	بحرین	۲۵۰۲	۱۵۲۴۲	۲۲	۱۴	۲	۹۱	۰,۰۴	۰,۱۶
۴	کویت	۱۷۸۶	۱۰۴۰۱	۳۰	۶	۱۳	۳۱	۰,۰۷	۰,۲۸
۶	قطر	۴۵۹۵	۵۶۹۳	۲۶	۸	۳۹	۹	۰,۱۱	۰,۱
۷	امارات	۲۶۱۳	۲۳۱۴	۱۳	۱۰	۲۱	۱۱	۰,۲۷	۰,۱۷
۸	عمان	۱۲۹۸	۲۳۰۸	۴۸	۱۰	۴۰	۱۸	۰,۰۵	۰,۰۷
۹	ایران	۳۲۵	۳۴۱	۴۴	۱۰	۳۲	۲۰	۰,۲۸	۰,۲۱
۱۰	قزاقستان	۶۰۶	۱۰۴۳	۱۶	۱۱	۳۳	۲۱	۰,۱۱	۰,۱۴
۱۱	مصر	۲۴۲	۲۲۸	۲۳	۱۵	۳۲	۶۵	۰,۲۲	۰,۱۵
۱۲	پاکستان	۱۳۹	۱۱۲	۲۵	۱۷	۱۰	۸۲	۰,۲۸	۰,۱۶
۱۳	اردن	۳۹۹	۷۳۱	۲۶	۱۶	۴۳	۷۹	۰,۰۳	۰,۰۴
۱۴	لبنان	۴۸۱	۶۲۱	۲۰	۷	۳۳	۷۶	۰,۰۳	۰,۰۲
۱۵	گرجستان	۳۴۳	۳۱۸	۱۶	۱۵	۴۳	۷۴	۰,۰۲	۰,۰۱
۱۶	ارمنستان	۲۸۴	۳۱۸	۴	۱۲	۱۶	۷۰	۰,۰۱	۰,۰۱
۱۷	آذربایجان	۱۷۴	۲۵۲	۱۱	۵	۱۶	۱۰	۰,۰۲	۰,۰۲
۱۸	قرقیزستان	۵۴	۹۵	۴	۸	۱۸	۳۴	۰	۰
۱۹	تاجیکستان	۵۹	۱۶	۳	۱۲	۶۶	۱۴	۰,۰۱	۰

۳,۲. وضعیت ایران در شاخص عملکرد رقابت صنعتی در مقایسه با کشورهای منتخب

برای ارائه تصویری دقیق‌تر از جایگاه کشورمان در شاخص عملکرد رقابت صنعتی در جداول ۵ و ۶ رتبه کشورمان در این شاخص و زیر شاخص‌های آن با برخی کشورهای پیشرفته صنعتی و کشورهای تازه صنعتی شده مورد مقایسه قرار گرفته است.

جدول ۵. رتبه ایران و کشورهای منتخب در عملکرد رقابت صنعتی (CIP)

طی دوره ۲۰۱۰ لغایت ۲۰۱۳

رتبه	کشورهای منتخب	سال	۲۰۱۰ (از ۱۳۵ کشور)	۲۰۱۱ (از ۱۳۳ کشور)	۲۰۱۲ (از ۱۴۷ کشور)	۲۰۱۳ (از ۱۴۳ کشور)
۱	آلمان		۱	۱	۱	۱
۲	ژاپن		۲	۲	۲	۲
۳	کره جنوبی		۳	۴	۴	۳
۴	آمریکا		۴	۳	۳	۴
۵	چین		۸	۸	۵	۵
۶	ایتالیا		۷	۹	۱۳	۱۰
۷	فرانسه		۱۰	۱۲	۱۲	۱۱
۸	مالزی		۲۳	۲۴	۲۴	۲۴
۹	روسیه		۳۵	۳۶	۳۲	۳۲
۱۰	هندوستان		۴۵	۴۵	۴۴	۴۳
۱۱	ایران		۶۰	۶۵	۶۷	۶۵

جدول ۶. امتیازهای ایران و کشورهای منتخب در زیر شاخص‌های عملکرد رقابت صنعتی (CIP) در سال ۲۰۱۳

ردیف	کشورهای منتخب	سرنانه ارزش افزوده صنعتی (ساخت) (دلار ۲۰۰۵)	سرنانه صادرات صنعتی (ساخت) (دلار جاری)	سهام کالاهای صنعتی با تکنولوژی متوسط و بالا در ارزش افزوده صنعتی (ساخت) (%)	سهام از تولید ناخالص داخلی (%)	سهام صادرات صنعتی (ساخت) در کل صادرات (%)	سهام کالاهای با فناوری متوسط و بالا در صادرات صنعتی (ساخت) (%)	سهام صادرات صنعتی (ساخت) در کل صادرات (%)	سهام در کل ارزش افزوده صنعتی (ساخت) جهان (%)	سهام در کل تجارت صنعتی (ساخت) جهان (%)
۱	آلمان	۷۶۵۶	۱۵۵۰۴	۶۰	۲۱	۷۳	۸۸	۷	۱۰٫۱	
۲	ژاپن	۷۸۲۱	۵۱۶۴	۵۵	۲۱	۷۸	۹۲	۱۱	۵٫۲	
۳	کره جنوبی	۷۱۸۱	۱۱۰۴۳	۶۳	۲۹	۷۲	۹۷	۴	۴٫۳	
۴	آمریکا	۵۴۶۵	۳۲۲۹	۵۱	۱۲	۶۲	۷۵	۱۹	۸٫۲	
۵	چین	۱۱۴۳	۱۵۴۱	۴۴	۳۳	۵۸	۹۷	۱۷٫۶	۱۶٫۸	
۶	ایتالیا	۴۱۵۲	۷۵۴۱	۴۲	۱۵	۵۴	۹۲	۲٫۸	۳٫۶	
۷	فرانسه	۳۵۶۸	۷۷۲۴	۴۷	۱۰	۶۵	۸۸	۲٫۵	۳٫۹	
۸	مالزی	۱۷۱۷	۶۲۰۲	۴۲	۲۵	۵۸	۸۱	۰٫۶	۱٫۵	
۹	روسیه	۹۶۸	۱۵۳۲	۲۸	۱۴	۲۳	۴۲	۱٫۵	۱٫۷	
۱۰	هندوستان	۱۶۲	۲۲۳	۴۱	۱۴	۲۹	۸۳	۲٫۳	۲٫۲	
۱۱	ایران	۳۲۵	۳۴۱	۴۴	۱۰	۳۲	۲۰	۰٫۳	۰٫۲	